

ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

УДК 32:351

СУТНІСТЬ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ: КОНТЕКСТ ПОЛІТИКИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

С. О. Телешун,

*доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри політичної аналітики і прогнозування,
Національна академія державного управління при Президентові України*

С. В. Ситник,

*кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичної аналітики і прогнозування,
Національна академія державного управління при Президентові України*

І. В. Рейтерович,

*кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичної аналітики і прогнозування,
Національна академія державного управління при Президентові України*

Метою статті є аналіз методологічних підходів до визначення поняття «публічна політика» в контексті політичної та управлінської складових у цьому процесі. Зокрема, визначено концептуальні відмінності між поняттями «публічна політика» та «державна політика», досліджено сутність такого явища, як «публічна політика», розкрито зв'язок публічної політики, публічної сфери та публічного управління, а також проаналізовано особливості вироблення публічної політики в Україні на сучасному етапі. Доведено, що визначальним для публічної політики, яка являє собою політику органів публічного управління, що спрямована на досягнення суспільно значимих цілей та вирішення суспільно важливих завдань, є процес її вироблення, тобто ціннісний вимір її інтеракцій.

Ключові слова: публічна політика, публічне управління, публічна сфера, державна політика, діалог, суспільний інтерес.

© Телешун С. О., Ситник С. В., Рейтерович І. В., 2015

S. O. Teleshun,

Doctor of Political Science, Head of the Political Analysis and Forecasting Chair, Head of the Institute of Public Service and Local Government, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

S. V. Sytnyk,

Ph.D in Political Science, Associate Professor of the Political Analysis and Forecasting Chair, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

I. V. Reiterovych,

Ph.D in Political Science, Associate Professor of the Political Analysis and Forecasting Chair, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

THE CONCEPT OF PUBLIC POLICY: THE POLICY AND PUBLIC ADMINISTRATION CONTEXT

The aim of an article is to analyze the methodological approaches of the «public policy» definition in the political and administrative section in this process. The article defines the conceptual differences between the «public policy» and «state policy» concepts, investigates the «public policy» phenomenon, and reveals the relationship of public policy, public sector and public administration, as well as the public policy peculiarities in modern Ukraine. It is proved, that the public policy, which represents a policy of public administration organs that intended at worthwhile aims achieving and problems solving, has a determining factor – a process of its production, i.e. evaluative measurements of public policy interactions.

Key words: public policy, public administration, public sphere, state policy, dialogue, the public interest.

С. А. Телешун,

доктор политических наук, профессор, заведующий кафедрой политической аналитики и прогнозирования, директор Института государственной службы и местного самоуправления, Национальная академия государственного управления при Президенте Украины

С. В. Сытник,

кандидат политических наук, доцент, доцент кафедры политической аналитики и прогнозирования, Национальная академия государственного управления при Президенте Украины

И. В. Рейтерович,

кандидат политических наук, доцент, доцент кафедры политической аналитики и прогнозирования, Национальная академия государственного управления при Президенте Украины

СУЩНОСТЬ ПУБЛИЧНОЙ ПОЛИТИКИ: КОНТЕКСТ ПОЛИТИКИ И ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ

В статье проанализированы методологические подходы к определению понятия «публичная политика» в контексте политической и управленческой составляющих данного процесса. В частности, определены концептуальные отличия между понятиями «публичная политика» и «государственная политика», исследована сущность такого явления, как «публичная политика», раскрыта связь публичной политики, публичной сферы и публичного управления, а также проанализированы особенности формирования публичной политики в Украине на современном этапе. Доказано, что определяющим для публичной политики, представляющей собой политику органов публичного управления, которая направлена на достижение общественно значимых целей и решение общественно важных задач, является процесс ее формирования, то есть ценностное измерение ее интеракций.

Ключевые слова: публичная политика, публичное управление, публичная сфера, государственная политика, диалог, общественный интерес.

Постановка проблеми. Стрімкі соціально-економічні, політичні та культурні зміни як глобального, так і національного характеру зумовлюють постійні новітні виклики для сучасних держав. Ускладненість соціального середовища, підвищені ризики, невизначеність – це ті фактори, які характеризують процеси прийняття рішень у нинішніх умовах. Держава мусить вступати у взаємодію з іншими суб'єктами, щоб ефективно розв'язувати назрілі суспільні проблеми. Взаємодія держави, громадянського суспільства та бізнесу у виробленні політики держави, взаємна відповідальність за прийняті рішення та водночас відповідальність один перед одним стають трендами розвитку сучасних суспільств.

Відповідно особливого значення в пострадянських країнах набувають проблеми співвідношення публічної та державної політики, публічного та державного управління, оскільки навіть вибір

варіанта перекладу терміна «public policy» значною мірою визначає зміст політики держави. При цьому публічна політика на тлі дисфункції та інституціональних пасток демократичних інститутів, низької інституціональної спроможності громадянського суспільства починає відігравати важливу соціальну роль, формуючи новітні механізми представництва інтересів та впливу недержавних акторів на прийняття політико-управлінських рішень.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою. Особлива увага дослідженню публічної політики у США та Західній Європі приділяється із середини ХХ ст. На сьогодні серед суттєвого здобутку іноземних науковців із зазначеної проблематики слід виділити праці Дж.Андерсона, Е.Арато, Х.Арендт, Р.Даля, Дж.Дьюї, П.Дюрана, Дж.Кіна, П.Кньопфеля, Х.Коулбетча, Дж.Марча, П.Мюлера, Л.Пала, Т.Парсонаса, К.Паттона, Д.Савіцкі, Ю.Габермаса та ін.

У цілому слід зазначити, що у різні періоди вивчення такого соціального явища, як публічна політика, домінували методи дослідження різних наук, починаючи від суспільних і закінчуючи економікою та математикою. На сьогодні публічну політику розглядають не просто як реальність політичного життя, а як механізм формування та розв'язання суспільних проблем.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Поняття «публічне управління» («public administration»), «публічна політика» («public policy»), «публічна служба» («public service») у вітчизняній управлінській практиці часто отожднюються відповідно з поняттями «державне управління», «державна політика» та «державна служба». Такі підходи суттєво нівелюють сучасні стандарти вироблення політики держави. Подальша інтеграція в європейський простір актуалізує необхідність засвоєння новітніх підходів до публічного управління та публічної політики.

Формулювання мети статті. Метою статті є аналіз сутності публічної політики в контексті політичних процесів та формування публічного управління в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пошук найбільш точного відтворення змісту поняття «публічна політика» розпочалися тоді, коли з'явилися перші переклади сучасної англійської літератури з публічного управління на українську та російську мови. Якщо в перекладі терміна «public administration» науковці доходили згоди, то термін «public policy» став справжнім «наріжним каменем спотикання» на шляху наукових досліджень політологів, соціологів, фахівців з державного управління, викликаючи дискусії стосовно його перекладу як «державної» чи «публічної» політики. Так, Н.Ю.Данілов, О.Ю.Гуров та Н.Г.Жидков, під редакцією яких вийшла збірник перекладів англійських класичних та сучасних текстів з публічної політики, зазначають, що термін «публічна політика» є достатньо спірним. Складність перекладу полягає в пошуку поняття, яке б відображало суть концепції. Серед варіантів перекладу терміна зустрічаються різноманітні поняття: «відкрита політика», «суспільна політика», «публічно-державна політика», навіть «соціальна політика» [6, с. 6]. У такій ситуації ціннісно-цільове спрямування публічного управління допоможе розкрити зміст та механізм двох явищ – державної та публічної політик.

Під державною політикою слід розуміти сукупність ціннісних цілей, державно-управлінських заходів, рішень і дій, порядок реалізації державно-політичних рішень (поставлених дер-

жавною владою цілей) і системи державного управління розвитком країни. Визначальним для державної політики є результат її реалізації, тобто кількісний вимір її цілей [1, с. 8].

Політична енциклопедія термін «публічна політика» (англ. public policy) розкриває таким чином: горизонтальна (на відміну від політики владної – вертикальної) складова політичного процесу, що безпосередньо впливає на формування та прийняття політичних рішень, забезпечує зв'язок між владними структурами і суспільством – економічними акторами, громадськими організаціями та рухами, експертами, цільовими громадськими групами [5, с. 571]. Водночас в Енциклопедії державного управління публічна політика (англ. public policy) визначається як діяльність органів публічного врядування, що спрямована на вирішення суспільних проблем. Публічну політику як діяльність загалом визначають як «відношення органів влади до свого оточення». Публічну політику здійснюють органи публічного врядування, які вповноважені громадою виконувати владні функції на основі закону і мають легітимні засоби добиватися виконання своїх рішень. До таких органів належать органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Громадські об'єднання і бізнес можуть впливати на публічну політику, але вони не вповноважені приймати рішення від імені громади і не несуть за них відповідальності. Публічна політика здійснюється як реакція на запити громадян чи виникнення якоїсь суспільної проблеми. Проблеми, на вирішення яких спрямовується публічна політика, мають насамперед публічне, а не приватне спрямування [2, с. 484–485].

Ці два інструментальні підходи до означення публічної політики засвідчують наявність політичної та управлінської складових у цьому процесі. Публічна політика є складним переплетінням політичних та управлінських процесів, у результаті яких відбувається прийняття політичних та управлінських рішень. Політична складова процесу прийняття рішень – це взаємодія політичних акторів, унаслідок якої схвалюється те чи інше рішення. Управлінська – це технічне, інформаційно-аналітичне, інтелектуальне забезпечення процесу. Схема вироблення публічної політики, яка вибудовується, починаючи з ідентифікації проблеми, формування публічного та інституційного порядків денних, обрання тієї чи іншої моделі рішення, формулювання альтернатив рішень, обрання рішення, реалізація, контроль за виконанням, це відображення того, як політика впливає на публічне управління (рис. 1).

Рис. 1. Складові процесу публічної політики

Політичний підхід до управління з'явився ще на початку 1970-х рр. та знайшов своє вираження в концепції публічного політичного підходу до управління («public policy approach» to administration). Концепція розглядає, якою мірою кожна стадія у розробці і здійсненні політики впливає на її загальну форму. Природа процесу прийняття рішень починає визначати зміст публічного управління.

В енциклопедії з публічного управління та публічної політики Д.Шульца вказується, що публічна політика належить до процесу, за допомогою якого члени географічної області або політичної одиниці роблять вибір щодо питань, що їх турбують. Термін «публічна» відображає переваги та дії груп людей, найчастіше через їхні спільні голоси, які відображені в їхніх управлінських інститутах, і особливо їхнього уряду. Термін «політика» означає правила, управління стратегіями, процесами, планами і дає змогу громадськості вирішувати проблемні питання. Термін «публічна політика» використовується не тільки для опису цього процесу та його наслідків, а й для означення загального набору інструментів і механізмів, за допомогою яких ці рішення приймаються. Будь-то в наказовому порядку, законодавче голосування, адміністративне нормотворення, досягнення суспільної злагоди або за замовчуванням способи вибору, зробленого в інтересах народу, є важливим аспектом процесу публічної політики. Публічна політика відрізняється від публічного управління тим, що вона націлена на громадські проблеми, що потребують розв'язання, тоді як публічне управління фокусується на процесі, через який вони розв'язуються. Публічна політика зберігає державні адміністративні процеси як один із наборів ресурсів, доступних для розв'язання проблем [12, с. 350–351].

Публічна політика (public policy) заснована на механізмах публічного узгодження інтересів заінтересованих сторін; політика органів публічного

управління спрямована на досягнення суспільно значущих цілей та вирішення суспільно важливих завдань. Визначальним для публічної політики є процес її вироблення, тобто ціннісний вимір її інтеракцій. При цьому ціннісними орієнтирами публічної політики виступають мережі, взаємодія, колективні дії, взаємовідповідальність, взаємодоповненість публічного та приватного секторів, відкритість, підзаконність, партнерство, діалог, керованість, довіра та зорієнтованість на консенсус.

Сучасні підходи до розуміння суті такого явища, як публічна політика розкриваються в концепціях врядування: Governance, New Public Governance, Good Governance, у яких публічна політика виступає як мета і водночас як результат публічного управління.

Ці моделі врядування (governance model) прийшли в середині 1980-х рр. на зміну поширеній на той час управлінській моделі нового публічного менеджменту (New Public Management model). Ці дві моделі різняться поглядами на роль держави в суспільстві. У моделі нового публічного менеджменту центральними є цінності, такі як результативність, ефективність та економічність, на противагу цьому в моделі врядування – взаємодія та діалог між державою і суспільством (стейкхолдерами) є вирішальними [10, с. 177–178].

У Світовому Рапорті ООН 2005 р. щодо розвитку публічного сектору вказується на трансформацію таких форм публічного управління, як «публічне адміністрування» та «публічний менеджмент». Вимоги сьогодення спонукають до того, що сучасне управління має набувати ознак респонсивного управління («responsive governance»).

Цей термін означає чутливе управління, здатне реагувати на інтереси різних груп та діяти, ураховуючи їхні інтереси (табл. 1)¹.

Таблиця 1

Моделі публічного управління

	Публічне адміністрування Public administration	Публічний менеджмент Public management	Чутливе управління (Responsive governance)
Відносини між громадянами та державою	Послуг	Право	Розширення прав і можливостей
Підзвітність вищих посадових осіб	Політики	Клієнти	Громадяни та заінтересовані сторони
Керівні принципи	Дотримання норм і правил	Ефективність і результати	Підзвітність, прозорість і участь
Критерії успіху	Вихід	Результат	Процес
Ключовий атрибут	Неупередженість	Професіоналізм	Чутливість

¹ Адаптовано за [13].

Департамент з економічних та соціальних питань ООН (UNDESA) запроваджує термін «зацікавлене управління» («Engaged Governance»), який визначається як інституціональна композиція, що сприяє залученню громадян безпосередньо до процесу прийняття рішень держави з тим, щоб дати їм можливість впливати на державні політику і програми та, як наслідок, більш позитивно вплинути на їхнє соціальне й економічне життя [8, с. 33].

Загальними ціннісними принципами врядування є:

1) процес прийняття рішень повинен мати не ізольований, а партнерський характер, орієнтуватися на залучення до обговорення та реалізації рішень усіх заінтересованих сторін, підвищення рівня довіри між учасниками, максимальне використання узгоджувальних процедур;

2) відповідальність за прийняті рішення повинна розподілятися між всіма учасниками взаємодії – як політиками, чиновниками, так і залученими недержавними учасниками;

3) цілі та завдання взаємодіючих учасників мають бути скоординовані та інтегровані, тобто необхідно досягти не стільки спільного бачення і розуміння цілей та завдань, скільки їх сумісності та взаємодоповнюваності;

4) стратегічне управління має засновуватися на командній роботі [3, с. 56].

У моделях урядування (governance) відсутня пряма конотація урядування з державною політикою, оскільки змінюються підходи та ціннісні орієнтири в процесі її вироблення та здійснення. У сучасному світі організації громадянського суспільства, неурядові організації і приватний сектор відіграють не менш важливу роль у процесах розробки політики держави, ніж самі органи державної влади. Більш активна участь громадян, клієнтів, споживачів та населення стає рисою багатьох урядів, державних, і приватних організацій. Люди прагнуть мати право голосу у вирішенні справ уряду і в рішеннях організацій, які впливають на їхні інтереси. Активна участь громад і громадян у цих процесах, створення відповідних інституційних механізмів для забезпечення діалогу з громадами є ключем до ефективної політики [8, с. 33]. Результатом такої взаємодії є не державна, навіть не суспільна політика, а саме публічна. Вироблення загальноколективних цілей формується на перехресті дій владних інститутів, громадськості та груп інтересів, які в сукупності складають процес публічної політики. Через інституціональні механізми публічної політики забезпечується не стільки узгодження

різнопланових інтересів, скільки їх пристосування, співіснування, чим і забезпечується взаємовигідне партнерство. Таким чином докорінно змінюється зміст загальноколективних цілей, які постають уже не результатом артикуляції та агрегації загального суспільного інтересу, а є наслідком інтеракцій держави та недержавних акторів.

У контексті публічного управління публічна політика є політикою, що задовольняє суспільні очікування. Розглядаючи державну політику та публічну політику як визначальні чинники ціннісно-цільового спрямування публічного управління, важливо брати до уваги якісні характеристики держави як форми організації суспільства, її питому вагу в суспільних процесах, співвідношення та характер взаємодії з громадянським суспільством, здатність конкретної політичної системи реагувати на запити суспільства, особливості взаємодії органів державної влади із суспільством. Ю.Габермас вирізняє дії, які системно інтегровані в державу, та дії соціально інтегровані – публічна сфера. Остання є тим зрізом соціального життя, де формується громадська думка [11, с. 231]. Публічна сфера виконує найважливіші функції, що забезпечують взаємодію держави і суспільства (різноманітних груп інтересів) у формуванні питань, що виражають суспільно значущий інтерес [9, с. 164].

Публічна сфера набуває значущості як платформа взаємодій та вироблення суспільних інтересів, формулювання суспільних цілей та завдань. Державна політика перестає бути державною як такою, і набуває ознак публічності в тому розумінні, що держава визнається актором, який діє та вибудовує свою політику та здійснює управління в публічній сфері.

Публічність передбачає здійснення різних видів діяльності для досягнення суспільних цілей. Публічність інтересу означає, що його суб'єктом (носієм) є суспільство як органічне ціле. Найбільшою мірою спільності володіють інтереси всього суспільства (суспільні інтереси), що відображають базові потреби людей і здебільшого зумовлюються необхідністю соціального розвитку. Публічність політики має місце тоді, коли вона спрямована на досягнення суспільних цілей та забезпечення суспільних інтересів.

У стабільності розвитку та процвітання таких європейських країн, як Нідерланди, Великобританія, Франція та Німеччина, саме публічна сфера, а не громадянське суспільство відіграла вирішальну роль. Сформованість громадянського суспільства ще не означає обов'язкове формування публічної сфери. Просування інтересів само-

організованих автономних груп, які й представляють громадянське суспільство, є необхідною, але не достатньою умовою формування публічної сфери, яка формується тоді, коли створюються умови публічного дискурсу.

Ступені розвиненості публічної сфери та демократичні суспільства є одними з основних критеріїв оцінки публічної політики. Стан публічної сфери вимірюється за такими параметрами, як:

- наявність системи дієвих механізмів діалогу та інтеракцій між державою та суспільством під час прийняття значущих рішень;
- наявність інструментів формування влади та лобіювання суспільних інтересів;
- місцеве самоврядування, яке наділене реальною владою, повноваженнями та засобами їх реалізації;
- ефективне надання виконавчою владою послуг у сферах освіти, культури, охорони здоров'я;
- здійснення ефективного управління державним майном;
- ефективний нагляд та контроль у виконавчій владі;

ефективне нормативне регулювання у виконавчій владі;

- прийняття законодавчою владою законів, які захищають права та інтереси громадян;
- соціально відповідальний бізнес.

У той час як оцінка демократичності суспільства включає такі параметри, як:

- підтримка громадянських ініціатив і розвиток громадського контролю;
- прихильність до мирного вирішення конфліктів в інтересах усіх сторін;
- дієвість законів із приборкання корупції;
- економіка, де поважають право власності, забезпечують рівні можливості, гарантії для знедолених;
- конституційний захист прав меншин;
- верховенство закону, яке захищене незалежною судовою владою;
- вільні та плюралістичні ЗМІ;
- регулярні вільні та чесні вибори [7].

Механізми публічної політики – це такі механізми, що забезпечують можливості представлення та узгодження позицій заінтересованих сторін у прийнятті політичного, політико-управлінського рішень. Для вироблення програм публічної політики важливим є:

- спосіб, у який актуалізується проблема, виходить на публічний та інституційний порядок денний та набуває ознак суспільно значущої;
- наскільки заінтересовані сторони мають можливість користуватися каналами доступу до прийняття рішень;

- чи є ці канали;
- чи існують зворотні зв'язки між суб'єктом і об'єктом прийняття рішень тощо.

За певних політичних режимів держава може блокувати та відмовлятися від санкціонування певних суспільних інтересів і вони ніколи не набувають статусу публічного інтересу. Завдання публічної політики – створити механізми виявлення і забезпечення суспільного інтересу.

Публічна політика є сферою діалогу влади та суспільства з питань економічної, соціальної, культурної, міжнародної, правової політики держави. Діалогові (інтерактивні) процеси складають основу публічної політики. Вони спрямовані на забезпечення розв'язання суспільно значущих проблем конкретної сфери політики (соціальної, гуманітарної, транспортної, екологічної тощо) через реалізацію конкретних проектів за участі всіх заінтересованих сторін (табл. 2). Коло суб'єктів такого процесу набагато більше, ніж ті, які безпосередньо заінтересовані у розв'язанні конкретної проблеми, реалізації проекту. Як правило, у діалогових процесах публічної політики задіяні такі суб'єкти:

- представники адміністративних структур (відповідних галузевих відомств). Їхнім завданням у процесі є підтримка технічного управління процесом у цілому та виконання наглядових функцій;
 - представники консорціумів (об'єднують усі групи акторів (громадян, НКО, бізнес-організацій, асоціацій та інші), які зацікавлені у тому чи іншому способі розв'язання проблеми) та експертів, які є носіями експертних знань та представляють різні зацікавлені групи учасників, надаючи їм ті чи інші професійні консультації. Їхнім завданням є здійснення політичного управління через обов'язковість прийняття рішень на кожному з етапів реалізації проекту;
 - групи, які виконують функції публічних ретрансляторів та надають можливість громадськості спостерігати за процесом;
 - групи, які здійснюють фінансове забезпечення проекту;
 - групи з вивчення інноваційності рішень;
 - консультативні групи. Їхнім завданням є розробка остаточних рекомендацій з прийняття рішень.
- Умовами політичного діалогу є:
- навички комунікації між основними дійовими особами діалогу;
 - політична воля;
 - довіра;

Таблиця 2

Діалог як вид публічного дискурсу в публічній політиці

Вид діалогу	Цілі
Діалог спрямований на досягнення результату (діалог із стратегічних питань; діалог із розробки національної програми розвитку, діалог із розв'язання проблеми подолання бідності, з питань трудової зайнятості тощо)	Організуються для вироблення рекомендацій і конкретних пропозицій різних груп інтересів щодо розв'язання цілком конкретної проблеми. Діалог націлений на зміну думок, позицій, поведінки заінтересованих сторін, на зближення їхніх позицій
Діалог, мета якого – домогтися певних змін у соціальній чи політичній сфері (підготовчі діалоги)	Організуються для налагодження конструктивної взаємодії з опонуючими сторонами. Основною метою є підготовка сторін до послідуєчих переговорів та досягнення компромісної угоди

- наявність законодавчих механізмів та інституційних процедур і процесів, які створюють гарантії та надають права основним гравцям (політичним суб'єктам) залучатися у відкритий публічний діалог;

- доступ до інформаційних ресурсів для всіх сторін.

Особливістю вітчизняних політичних процесів є значне зростання вимог, які суспільство пред'являє політичній системі. У ситуації, коли органи державної влади не здатні реагувати на існуючі запити, держава все частіше починає перекидати деякі функції на інших недержавних акторів (взяти, наприклад, сферу надання соціальних послуг). Тенденція щодо активнішого включення недержавних акторів у процеси вироблення політики, спрямованої на забезпечення суспільних інтересів і вирішення завдань, стає дедалі відчутнішою. Проте значний дисбаланс влади і впливу, недовіра до опонентів часто стають тими чинниками, які унеможливають публічний діалог та не сприяють налагодженню ефективної взаємодії у розв'язанні суспільних проблем.

Крім цього, існує низка викликів публічній політиці в Україні:

- перший виклик – адміністративно-бюрократичний – виходить із надр самої держави. Публічна політика перебуває в лещатах адміністративно-бюрократичної системи, що відгороджує її від суспільства і спирається на технології маніпулювання громадською думкою;

- другий виклик публічній політиці – лібертарний. Його сутність полягає в абсолютизації приватних інтересів у життєдіяльності суспільства на противагу публічним інтересам. У результаті публічний інтерес і публічна політика втрачають своє реальне призначення;

- третій виклик публічній політиці – корпоративістський. Домагаючись зміцнення своїх позицій, олігархічні групи чинять сильний тиск на державну владу та формування державної політики [4, с. 7–8].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, проведений аналіз свідчить, що концепт «публічна політика» є багатовимірним поняттям, дослідження якого ускладнюється наявністю різних наукових шкіл, методів та, відповідно, інтерпретацій змісту. Значною мірою на сьогодні публічну політику можна розглядати і як явище, і як засіб, і як інструмент або механізм.

Разом з тим можна виділи ключові особливості публічної політики в контексті публічного управління та політики в цілому. По-перше, в основу публічної політики покладена публічна сфера, яка формується тоді, коли створюються умови публічного дискурсу. Публічна сфера набуває значущості як платформа взаємодій та вироблення суспільних інтересів, формулювання суспільних цілей та завдань. При цьому саме публічна сфера (поряд із розвиненістю та демократичністю суспільства) є основними критеріями оцінки публічної політики.

По-друге, публічна політика спрямована на забезпечення суспільного інтересу (на відміну від таких варіантів, як «державний інтерес», «корпоративний інтерес», «приватний інтерес»). Завдання публічної політики якраз і полягає в тому, щоб створити механізми виявлення і забезпечення суспільного інтересу.

По-третє, механізми публічної політики, на відміну від державної політики, забезпечують можливості представлення та узгодження позицій різних заінтересованих сторін у прийнятті політичних або політико-управлінських рішень.

Потреба подальшого вивчення публічної політики зумовлена особливістю сучасних політичних і соціально-економічних процесів. Зокрема, в Україні необхідність упровадження механізмів врядування як сучасної моделі публічного управління спонукає до подолання викликів та впровадження практик публічної політики у різних сферах суспільного життя.

Список використаних джерел

1. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
2. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 8 : Публічне врядування / наук.-ред. кол. : В. С. Загорський, С. О. Телешун та ін. – Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2011. – 630 с.
3. Михайлова О. В. Сети в политике и государственном управлении : монография / О. В. Михайлова. – М. : ИД КДУ, 2013. – 332 с.
4. Оболенський О. Публічне управління: публічна сфера, публічне право і публічна політика – співвідношення понять [Електронний ресурс] / О. Оболенський, С. Лукін // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2013. – Вип. 2. – С. 3–11. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/dums_2013_2_3.pdf.
5. Політична енциклопедія / [голова редкол. Ю. Левенець]. – К. : Парлам. вид-во, 2012. – 808 с.
6. Публичная политика: от теории к практике / [под науч. ред. Н. Ю. Данилова, О. Ю. Гурова, Н. Г. Жидкова]. – СПб. : Алетейя, 2008. – 356 с.
7. Якимец В. Н. Индекс для мониторинга и оценки публичной политики [Электронный ресурс] / В. Н. Якимец. – Режим доступа : http://www.civisbook.ru/files/File/Yakimez_index.pdf
8. Civic Engagement in Public Policies: A Toolkit. – New York : United Nations, 2007. – 139 p.
9. Edwards A. Scientific expertise and policy-making: the intermediary role of the public sphere / A. Edwards // Science and Public Policy – 1999. – Vol. 26 (3). – P. 163–170.
10. Horton S. Competency Management in the Public Sector: European Variations on a Theme / Sylvia Horton, Annie Hondeghem, David Farnham. – Washington : IOS Press, Inc., 2002. – 189 p.
11. Jürgen Habermas on Society and Politics: A Reader / edited by Steven Seidman. – Boston : Beacon Press, 1989. – 324 p.
12. Schultz D. Encyclopedia of public administration and public policy / David Schultz. – N.Y. : Facts On File, Inc. , 2004. – 526 p.
13. Unlocking the human potential for public sector performance. World public sector report 2005 by the United Nations Department of Economic and Social Affairs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UN/UNPAN021616.pdf>

References

1. Derzhavna polityka: pidruchnyk [State policy: manual]/ National Academy of Public Administration under the President of Ukraine; edited by Ju.V. Kovbasiuk (Head editor), K.O. Vashchenko (Head Deputy), Ju. P. Surmin (Head Deputy), Kiev, NAPA, 2014, 448 p.
2. Entsiklopedia derzavnogo upravlinnia: u 8 t. [Encyclopedia on public administration: in 8 volumes]/ edited by Ju. V. Kovbasiuk and others, Kiev, NAPA, 2011, Volume 8: Public Administration/ edited by V.S. Zagorskij, S.O. Teleshun, Lviv, LRIDU NAPA, 2011, 630 p.
3. Mykhailova O. V. Seti v politike i gosudarstvennom upravlenii: monogafii [Networks in politics and public administration: monography], Moscow, ID KDU, 2013, 332 p.
4. Obolenskij O. Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia [Public administration and local governance], 2013, vol.2, p. 3-11, available at: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/dums_2013_2_3.pdf
5. Politychna entsyklopedia [Political encyclopedia]/ edited by Ju. Levenets, Kiev, Parlamentske vydavnytstvo, 2012, 808 p.
6. Publichnaja politika: ot teorii k praktike [Public policy: from theory to practice]/ edited by N. Ju. Danilova, O. Ju. Gurova, N.G. Zhidkova, St. Petersburg, Aleteja, 2008, 356 p.
7. Jakimets V.N. Index dlia monitoring i otsenki publichnoj politiki [Indexes for monitoring and evaluation of public policy], available at: http://www.civisbook.ru/files/File/Yakimez_index.pdf
8. Civic Engagement in Public Policies: A Toolkit. – New York : United Nations, 2007. – 139 p.
9. Edwards A. Scientific expertise and policy-making: the intermediary role of the public sphere / A. Edwards // Science and Public Policy – 1999. – Vol. 26 (3). – P. 163 – 170.
10. Horton S. Competency Management in the Public Sector: European Variations on a Theme / Sylvia Horton, Annie Hondeghem, David Farnham. – Washington : IOS Press, Inc., 2002. – 189 p.
11. Jürgen Habermas on Society and Politics: A Reader / edited by Steven Seidman. – Boston : Beacon Press, 1989. – 324 p.
12. Schultz D. Encyclopedia of public administration and public policy / David Schultz. – N.Y. : Facts On File, Inc. , 2004. – 526 p.
13. Unlocking the human potential for public sector performance. World public sector report 2005 by the United Nations Department of Economic and Social Affairs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UN/UNPAN021616.pdf>